

АРВАН НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ

**ЦЭРЭГ, ЦЭРГИЙН АЧАА ТЭЭВЭРЛЭХ ҮЕД ХАРУУЛЫН
АЛБЫГ ЗОХИОН БАЙГУУЛАХ, ГҮЙЦЭТГЭХ ОНЦЛОГ**

**Цэрэг тээвэрлэх үеийн зэвсэг техник болон
цэргийн материал хэрэгслийн хамгаалалт**

237. Тээвэрлэж байгаа зэвсэглэл, цэргийн техник, материал хэрэгслийг тухайн цэргийн анги /салбар/-аас томилогдсон харуул хамгаална.

Харуулын бүрэлдэхүүнийг цагийн байдал, хамгаалж байгаа байгууламж /цэг/-ийн байдлаас шалтгаалан тодорхойлно.

238. Цэргийн цувааны харуул нь суудлын вагоны тусгай тасалгаа, тусгайлан томилсон нисэх онгоц, машинд байрлаж, байлдааны туг, мөнгөний болон нууц баримт бичиг бүхий хайрцгийг хамгаална. Харуулын цэгтэй утсан болон радио холбоог зохион байгуулна.

239. Харуулын томилолтын болон харуулын цэгийн бүрдлийн хүснэгт, харуулын даргын ажиллах зааврыг ангийн захирагчаар батлуулан цувааны даргад гардуулна.

240. Цэргийн цувааны дарга харуул хүлээн авах, халалцах журам, хугацаа газрыг тогтооно. Харуулчдын эхний ээлжийг гаргах, харуул халалцуулах, буулгахдаа цэргийн цувааны жижүүр буюу түүний туслагчийг байлцуулна.

Цагийн манаачийг цувраа зогсоох хуваарьтай зохицуулан халалцуулна.

241. Цуваанд анги, салбарын бие бүрэлдэхүүнээс тусдаа яваа харуул нь ачаа ачсан газраас очих газар хүртэл халалцахгүйгээр үүрэг гүйцэтгэнэ.

242. Харуулаар хамгаалан тээвэрлэх цэргийн ачааны жагсаалт, харуулын бие бүрэлдэхүүнийг ангийн захирагчийн тушаалаар тогтооно.

243. Харуулын зэвсэг, галт хэрэглэлийг цоож, лац бүхий төмөр буюу төмөрлөсөн хайрцагт хадгална. Харуулын дарга хайрцгийг түгжиж лацдана.

Хайрцаг дээр “**Цэргийн**” гэж улаанаар бичнэ.

Нэг чиглэлд яваа цэргийн тээврийн хэд хэдэн харуулыг нэг вагон /нисэх онгоц, машин/-д байрлуулахыг зөвшөөрнө. Энэ тохиолдолд харуулын даргын аль нэгийг ахлаачаар томилно.

Зогсох үед цэргийн ачааны хамгаалалтыг хүч нэмэгдүүлэх, цагийн манаачийг халах, хөдөлгөөний үед цагийн манаачийг байрлуулах ажиллагааг энэ дүрмийн 238-240 дүгээр зүйлд заасан журмаар гүйцэтгэнэ.

244. Цэргийн ачааг нисэх онгоцоор тээвэрлэхэд цагийн манаач нь нислэгийн үед онгоцонд, харин аэродром дээр түүний гадна байна.

245. Харуулын дарга энэ дүрэмд заасан ерөнхий үүргээс гадна:

245.1. цэргийн цувааны жижүүрийг байлцуулан, ачаа тээвэрлэж байгаа салбарын захирагч буюу хүлээлгэн өгч байгаа харуулын даргаас хамгаалуулбал зохих зэвсэг техник, зэвсэглэл, цэргийн техник цэргийн материал хэрэгсэл, түүнчлэн вагон /нисэх онгоц, машин/, тэдгээрийн хаалга, нээлхийний бэхэлгээ, түгжээний байдал, ачаа тээш, лац, ломбоны бүрэн бүтэн эсэхийг тоо ширхэгээр нь шалган хүлээж авах;

245.2. суугаа ээлжийн бүрэлдэхүүнээс цагийн манаачийг нэмэн гаргаж, зогсоол дээр цэргийн цувааны хамгаалалтыг хүч нэмэгдүүлэх;

245.3. цэргийн цувааны жижүүрийн зөвшөөрөлгүй хамгаалж байгаа вагон /

нисэх онгоц, машин/-д гадны хүн нэвтрүүлэхгүй байх, үзлэг, засвар, үйлчилгээг хийх ажилтныг манаа халагчийн хяналтан дор нэвтрүүлэх;

245.4. гамшиг осол тохиолдох, хөдөлгөөнд саад учрах, түүнчлэн зэвсэглэл, цэргийн техник цэргийн материал хэрэгслийн бүрэн бүтэн байдалд харшлах аливаа зөрчил /ачаа хөдлөх, танкийн цамхаг, их бууны гол төмөр эргэх зэрэг/-ийг илэрвэл энэ тухай цувааны дарга жижүүрт яаралтай илтгэх, засуулах;

245.5. цуваа очих газраа ирмэгц цувааны жижүүрийг байлцуулан, хамгаалж байгаа зэвсэг техник, зэвсэглэл, цэргийн техник цэргийн материал хэрэгсэл зохих албан тушаалтанд хүлээлгэн өгч, цаашид цувааны жижүүрийн заавраар ажиллах үүрэгтэй.

246. Анги, салбараас тусдаа үүрэг гүйцэтгэх харуулын дарга дараах зүйлийг авна.

246.1. томилолтын хуудас;

246.2. харуулын даргаар томилогдсон эрхийн үнэмлэх /түүнд харуулын бие бүрэлдэхүүний нэр, зэвсгийн төрөл, дугаар, олгосон галт хэрэглэлийн тоог бичиж, ангийн захирагчийн нэгдүгээр орлогч, штабын дарга/ гарын үсэг зурж, тэмдэг дарсан байна;

246.3. харуулын хуудас;

246.4. очих, буцах замд хэрэглэх хүнсний зүйл буюу зардал, хүнсний хангалтын шилжүүлэг/ харуулчин бүр тусдаа/;

246.5. халуун усанд орох, хэвлэл худалдаж авах зардал;

246.6. хоол хүнс, ундны усны сав;

246.7. дотуур хувцас / 7хоног тутам солих/;

246.8. 1 хоногоос илүү хугацаатай явбал харуулын бие бүрэлдэхүүнд ор дэрний хэрэглэл;

246.9. дохионы улаан, шар дарцаг, гэрлийн шил сольж хийдэг дэнлүү;

246.10. ангидаа буцахад шаардагдах баримт бичиг.

247. Цэргийн ангийн жижүүр харуулыг ангиас явуулахын өмнө түүнийг жагсааж, хангалт, зэвсэг, галт хэрэглэл, харуулчин бүрийн гадаад үзэмжийг шалгаад, бэлэн болсон тухайгаа ангийн захирагчийн нэгдүгээр орлогч, штабын даргад илтгэнэ.

248. Харуулын дарга ачаа хүргэх замын дагуу байгаа төмөр замын өртөө, нисэх онгоцны буудлын цэргийн зохицуулагч, ачааг хүргэж яваа албан тушаалтанд захирагдана.

Харуулын дарга энэ дүрэмд заасан ерөнхий үүргээс гадна:

248.1. харуулын хамт ачаа явуулагчид ачаа ачихаас 3 цагийн өмнө очиж, харуулын даргаар томилогдсон тухай томилолтоо үзүүлэх;

248.2. ачааг тээвэрлэлтэд бэлтгэсэн тухай тэмдэглэл бүхий хоёр хувь жагсаалт, харуулын цэгийн бүрдлийн хүснэгт, ачааны шинж чанар, түүнийг тээвэрлэх, хүлээлгэн өгөх журмын тухай зааварчилгааг ачаа явуулагчаас авах;

248.3. ачаа явуулагч буюу хуучин харуулаас вагон, нисэх онгоцны тоо, дугаар, нээлхий, хаалга, хашлагыг найдвартай хааж түгжсэн байдал, харуулын цэгийн бүрдлийн хүснэгтэд ачаа явуулагчийн тэмдэглэсэн шалгалтын тэмдэгтэй ломбо нь тохирсон эсэх, ачааны вагон, нисэх онгоцоор тээвэрлэх ачаа, түүний бүтээлэг, баглаа, боодол, бэхэлгээний бат бөхийг гаднаас нь шалган хүлээн авах;

248.4. тээврийн ажилтнаас тусгай төхөөрөмжийг жагсаалтын дагуу гарын үсэг зурж, хүлээн авах /түүнийг ачаа тушаасны дараа хүлээлгэн өгөх/;

248.5. харуулын бүрэлдэхүүнд ачаа хамгаалах, аюулгүй байдлын арга хэмжээг биелүүлэх талаар зааварчилгаа өгч, цэргийн цуврааны дугаар, очих газрыг мэдэгдэх;

248.6. харуулын цэгийн бүрдлийн хүснэгтийн дагуу цагийн манаачдыг томилж, халалцуулах журам тогтоох;

248.7. ачаа тээвэрлэх тогтоосон журмыг сахиулах;

248.8. хамгаалж яваа вагон, нисэх онгоцонд зөвхөн цэргийн зохицуулагч, зохицуулагчгүй газарт төмөр зам, нисэх онгоцны буудлын дарга буюу түүний жижүүрийн зөвшөөрснөөр нэвтрэх эрх бүхий албан тушаалтнаас бусад хэнийг ч нэвтрүүлэхгүй, тээвэрлэхгүй байх;

248.9. ачаа хүлээн авагчийн эрхийн бичгийг шалгаж, түүнд вагон / нисэх онгоц/-д ачсан ачааг боодол, хайрцагны тоогоор, зэвсэг техникийг тоо ширхэгээр, товъёогийн дагуу хүлээлгэн өгч, ачаа хүлээн авагчаар гарын үсэг зуруулж, тэмдэг даруулан нэг хувийг өөрт үлдээх;

248.10. галт тэргийг өөрчлөн найруулах үед хяналт тавьж, хамгаалж яваа бүх вагоныг нэг галт тэрэгний бүрэлдэхүүнд бүрэн оруулах;

248.11. эд хөрөнгийг ашиглах, завших явдал гаргуулахгүй байх, гал түймрийн аюулаас урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах талаар харуулын цэгийн бүрдлийн хүснэгтэд заасан журмыг сахиулах;

248.12. төмөр замын өртөө, нисэх онгоцны буудлын цэргийн зохицуулагчид бие бүрэлдэхүүний эрүүл мэндийн байдал, үүрэг гүйцэтгэлт, тээвэрлэлтийн үед гарсан хэрэг зөрчил, замын саатал, хүнс, түлшний хангалт, тээврийн хэрэгсэл хүрэх газартаа ирсэн, түүнчлэн ачааг хүлээн авагчид хүлээлгэн өгсөн тухай илтгэх;

248.13. харуул байрласан вагон /нисэх онгоц/-д дэг журам, ариун цэврийг сахиулж, гал түймрийн аюулгүй байдлыг хангах үүрэгтэй.

Харуулын дарга гал түймэр гарвал түүнийг унтраах, хөдөлгөөн /нислэг/-ий аюулгүй байдал алдагдсан үед тэдгээрийг арилгах талаар шаардагдах бүх арга хэмжээг авах үүрэгтэй. Энэ үүргийг харуул болон галт тэрэг, нисэх онгоцны багийн хүчээр гүйцэтгэх бололцоогүй бол харуулын дарга өртөө, нисэх буудлын даргаар дамжуулан шаардлагатай тусламж дуудна.

249. Цагийн манаачийг байрлуулахдаа хамгаалах зүйлийн ойролцоо аюулгүй байдлыг хангахуйц газрыг сонгон авч харуулын цэгийн бүрдлийн хүснэгтэд тусгана.

250. Техникийн гэмтлээс болж вагоныг цуваанаас салгаж үлдээх, түүнчлэн ачааг зайлшгүй буулгах шаардлагатай үед харуулын дарга нь энэ тухай хоёр хувь акт бичин, цэргийн зохицуулагч буюу өртөөний даргаас баталгаа авч, салгаж үлдээсэн вагон буюу буулгасан ачааг хамгаалуулахаар 2-3 харуулчинг томилж, тэдний ахлаачид акты нэг хувийг өгч, ачааг хамгаалан очсон газартаа хүлээлгэн өгөх, түүнчлэн ангидаа буцах журмын тухай зааварчилж, тэдэнд мөнгө, хоол, хүнсний зүйл олгоно.

Хүрэх газарт ирмэгц харуулын дарга салгаж үлдээсэн вагон буюу буулгасан ачааны талаар үйлдсэн акты хоёрдугаар хувийг ачаа хүлээн авагчид гардуулж, гарын үсэг бүхий баримт бичиг авна.

251. Харуулын дарга хамгаалж яваа вагон, нисэх онгоцны жагсаалтыг төмөр замын өртөө, нисэх онгоцны буудлын цэргийн зохицуулагчаас өөр хүнд үзүүлэхийг хориглоно.

252. Цагийн манаач нь харуулын дарга, манаа халагчид захирагдана. Цагийн манаач нь энэ дүрмийн 166-174 дүгээр зүйлд зааснаас гадна дараах үүрэгтэй:

252.1. харуулын цэгээ хүлээж авахдаа вагонд ачсан зэвсэг техник, зэвсэглэл, цэргийн техник материал хэрэгслийн бэхэлгээ, баглаа, боодлын тоо ширхэг, тэдгээрийн бүтээлэг, уяаны найдвартай байдал, битүү вагоны хаалганы ломбо, бүрэн бүтэн эсэхэд үзлэг хийж шалгах;

252.2. хамгаалж яваа вагоныг замд болон зогсоол дээр анхааралтай хянаж байх;

252.3. гал гаргах, галт тэрэгний хөдөлгөөний аюулгүй байдал, зэвсэг техник болон цэргийн материал хэрэгслийн бүрэн бүтэн байдалд харшлах зүйл илрүүлбэл харуулын даргад илтгэх;

252.4. хамгаалж байгаа вагон болон тоормосны талбай, тээвэрлэж яваа машины бүхээг, тэвшинд харуулын даргын зөвшөөрөлгүйгээр хэнийг ч нэвтрүүлэхгүй байх;

253. Харуулын дарга нь галт тэрэг явж буй үед манаа халагч буюу харуулчдын аль нэгтэй ээлжлэн амарна.

Харуулчид харуулын даргын зөвшөөрлөөр ээлжлэн амарна.

254. Ачаа явуулагчийн үүрэг:

254.1. ачаа хамгаалахаар ирж байгаа харуулын бие бүрэлдэхүүнийг дулаан байранд байрлуулах, зэвсэг, галт хэрэглэлийг хадгалах байр гаргаж өгөх;

254.2. харуулыг халуун хоолоор хангах, тэдэнд эмнэлгийн тусламж үзүүлэх;

254.3. харуулыг аж ахуйн ажил, техник ачих, бэхлэхэд оролцуулахгүй байх.

255. Ачаа хүлээн авагчийн үүрэг:

255.1. ачаа ирснээс хойш 8 цагийн дотор харуулыг чөлөөлөх, харуулын даргын ачаа хүлээлгэн өгсөн хуудсанд гарын үсэг зурж, тэмдэг дарах;

255.2. харуулын бүрэлдэхүүнийг байрлуулж амруулах, тэдэнд эмнэлгийн тусламж үзүүлэх, ариутгал хийлгэх;

255.3. шаардлагатай бол харуулыг хүнс, замын зардлаар хангах;

255.4. харуулыг төмөр зам, нисэх онгоцны буудалд хүргэж, ангид нь буцаах.

256. Харуулын дарга /ачаа хүргэгч офицер, ахлагч/ тээврийн хөдөлгөөн, хамгаалалтын асуудлаар цэргийн зохицуулагчид илтгэх, мэдээ явуулахад тээврийн байгууллагын холбооны хэрэгслийг ашиглах эрхтэй. Харуулын дарга /ачаа хүргэгч, офицер, ахлагч/ нь явуулах цахилгаан мэдээнд өөрийн гарын үсгийн өмнө “ХД” харуулын дарга/ гэсэн товчилсон тэмдэг тавина.

257. Харуулын бүрэлдэхүүнийг бүхэлд нь буюу зарим хүнийг солих асуудлыг тухайн цэргийн ангийн захирагчийн тушаалаар гүйцэтгэнэ.

258. Ангидаа буцаж ирмэгц харуулын дарга нь:

258.1. бие бүрэлдэхүүн үүргээ гүйцэтгэсэн тухай ангийн захирагч /ангийн захирагчийн нэгдүгээр орлогч, штабын дарга/-д илтгэх;

258.2. явахдаа хүлээн авсан зэвсэг, галт хэрэглэл, материал хэрэгслийг хүлээлгэн өгч, зарцуулсан зардал, хүнсний тооцоо хийх;

258.3. ачааны дагалдах болон тээврийн баримт бичгийг тушаах үүрэгтэй.

259. Автомашинаар тээвэрлэх ачааны хамгаалалтыг энэ дүрмийн 248-251 дүгээр зүйлд заасан журмаар гүйцэтгэнэ.

Тээвэрлэх нөхцөл, ачааны онцлогийг харгалзан нэг цагийн манаачид 10 хүртэл автомашин хариуцуулж болно.

Харуулын дарга нь авто цувааны ахлаач болон ачаа хүргэгч офицер / ахлагч/-т захирагдах бөгөөд хэрэв ачаа хүргэгч томилогдоогүй бол ачаа тээвэрлэж яваа салбарын захирагчид захирагдана.

260. Цувааны эхний болон дундах, сүүлийн автомашинд цагийн манаач нар сууж сонор сэрэмжтэй явах, зогсох үед цувааны хоёр талд зогсож хамгаална.

Хөдөлгөөний болон түр зогсох үед цагийн манаач нар харуулын үүргийг бүгд, удаан хугацаагаар зогсох үед ээлжээр гүйцэтгэнэ.

Цагийн манаачийн үүрэг:

260.1. тээвэрлэж яваа ачааны бүрэн бүтэн байдлыг хариуцаж эргэн тойрныг хянах;

260.2. харуулын даргын зөвшөөрөлгүй гадны хүнийг автомашинд суулгахгүй байх;

260.3. шаардлагатай үед автомашины жолооч болон харуулын даргад тогтоосон дохио өгөх;

260.4. цуваа зогсох үед хамгаалж яваа ачаагаа хянаж, харуулын цэгийн бүрдлийн хүснэгтэд заасан зайнаас дотогш тамхи татуулахгүй, гал гаргуулахгүй, гадны хүмүүсийг ойртуулахгүй байх;

260.5. автомашинд засвар хийхээр ирсэн хүмүүсийг харуулын даргын зөвшөөрлөөр нэвтрүүлж, зөвхөн тухайн машин дээр ажиллуулах.